

Evren ve İnsan*

Önce sayısız türde zararlı ve zararsız tekhücreliler geliştiler., Bunlardan bize kalan tek şey EÖZÖN CANADENSE'dir. Gene bunlardan bir kaçı, giderek ilk bitkilere, ötekilerde ilk hayvanlara dönüşmüştür. İlk hayvanlardan da, temeldeki yeni: farklılaşma ile hayvanların sayısız sınıfları, takımları, familyaları, cinsleri ve türleri; en sonunda da sinir sisteminin en yüce gelişmesine eriştiği biçim omurgalı hayvanlar ve gene en sonunda omurgalılar arasında, doğanın kendi bilincine eriştiği omurgalı» yani İNSAN gelişti...

... Binlerce yıllık savaşımdan sonra, EL, ayaktan ayrıldı, sonunda dik yürüyüş sağlandı, insan maymundan farklı oldu, heceli konuşmanın gelişmesi ve BEYNİN büyük gelişmesi için temel atıldı, ondan buyana da insanlarla maymunlar arasındaki aşılmaz boşluk ortaya çıktı. ELİN uzmanlaşması ALET demektir., alet de özgül insan faaliyeti» insanın doğa üzerindeki dönüştürücü tepkisi; ÜRETİM demektir.

Daha dar anlamda hayvanların da aletleri vardır, ama yalnızca bedenlerindeki organlar olarak; karınca, an, kunduz;; hayvanlar da üretirler, ama onların çevrelerindeki doğa üzerindeki üretici etkisi, doğaya göre hiç derecesindedir.

Yalnızca İNSAN, bitkilerin ve hayvanların yerini değiştirmekle kalmayıp, aynı zamanda oturduğu yerin görünüşünü» •iklimini», hatta bitkileri ve hayvanları» faaliyetinin sonuçlarını ancak yeryuvarlığının tamamen yok olmasıyla ortadan silinebileceği

Takup'sufût

MJA Gmë MMüHügü

Jeoloji Mühendisi

biçimde değiştirerek,, doğaya damgasını vurmaya başlamıştır. Herşeyden önce ve temelde» bunu ELİN yardımı ile başarmıştır. Doğanın değiştirilmesinde bugün için (1873-1886 yılları) insanın en güçlü aleti olan buharlı makine bile» bir alet olduğu için, eninde sonunda insan eline dayanır, Ama el ile birlikte adım adım BEYNİN de gelişti. Aynı pratik yararlılık-taki faaliyetler için gerekli koşulların BİLİNCİ doğdu,, sonra da daha iyi durumdaki topluluklarda ve bu bilindikten hareketle» onlara egemen olan DOĞA YASALARINI kavrayış gerçekleşti. Doğa yasaları konusunda hızla gelişen BİLGİ ile birlikte doğa üzerinde etkide bulunma ARAÇLARI da gelişti; insanın beyni, el ile birlikte ve onun yanında, kısmen onun sayesinde aynı şekilde gelişmeseydi, tek başına el, buharlı makineyi (...) asla ortaya koyamazdı.

İnsan ile birlikte TARİHE gireriz. Hayvanlarında bir tarihi» kökenlerinin ve bugünkü durumlarına kadar geçirdikleri EVRİMİN tarihi vardır. Ama bu tarihi onlar yapmazlar ve bu tarihe bilgileri ve iradeleri dışında katılırlar. Buna karşılık insanlar dar anlamda hayvandan uzaklaştıkları ölçüde, kendi tarihlerini,, bizzat,, bilinçle yaparlar, umulmayan etkenlerin, denetlenmeyen kuvvetlerin bu tarih üzerindeki etkisi o ölçüde azalır, tarihsel başarı önceden saptanmış amaca o ölçüde tam olarak

uygun düşer.

Ancak bu ölçüyü, insan tarihine, günümüzün en gelişmiş toplulukların tarihine uygularsak, burada,, hala daha, tasarlanmış amaçlarla varılan sonuçlar arasında çok büyük bir oransızlık bulunduğunu, önceden görülmeyeni etkilerin üstün- çıktığını, denetlenmeyen kuvvetlerin planlı olarak harekete getirilmiş kuvvetlerden çok daha güçlü olduğunu görürüz.

İnsanların en önemli tarihsel faaliyeti, onları hayvanlıktan insanlığa yükselten, bütün öteki faaliyetlerin maddi temelini meydana getiren faaliyet» yaşam gereksinmelerinin üretimi, yani bugünkü TOPLUMSAL ÜRETİM, En gelişmiş sanayi ülkelerinde, doğa kuvvetlerini irademiz altına aldık ve insanların hizmetine verdik; böylece üretimi sınırsız olarak arttırdık, öyleki, bir çocuk, şimdi, eskiden yüz yetişkinin ürettiğinden fazla üretiyor. Sonuç ne oldu? Daima artan aşırı çalışma ve yığınların gitgide daha fazla yoksulluğu ile her on yılda bir, büyük çöküntü. DARWIN, serbest rekabetin, varolma savaşınının, burjuva iktisatçıların en yöce tarihsel başarı diye kutladıkları savaşının, burjuva iktisatçıların en yöce tarihsel başarı diye kutladıkları savaşının HAYVANLAR DÜNYASININ normal durumu olduğunu tanıtlarken, insanlar konusunda, özellikle kendi yurttaşları konusunda ne kadar acıklı bir yergi yazdığını biliyoruz.

Ancak üretimin ve dağıtımın planlı olduğu bilinçli! bir toplumsal üretim' düzeni, bizzat üretimin insanları yük-

* Engels, F.; Doğanın Diyalektiği Sol Yayınları, 5. Basım., ss. 45-51.

selttiği gibi onları» toplumsal açıdan hayvanlar dünyasının üstüne yükseltebilir. Tarihsel evrim, böyle bir düzeni, hergün biraz daha zorunlu, biraz daha da olanaklı hale getiriyor. İnsanlığın ve onunla birlikte bütün faaliyet kollarnın», özellikle de doğa-biliminin, daha önceki herşeyi koyu gölgeler içinde bırakacak bir gelişme göstereceği yeni bir tarihsel çağ onunla başlayacak.

Bununla birlikte "varlaşan herşey yokolmayar¹- mahkumdur" (Goethe: Faust). Milyonlarca yıl geçmiş olabilir, yüzbinlerce kuşak doğup ölmüş olabilir; ama zayıflayan güneş ışığının kutuplardan gelen buzları eritmeye artık yetmeyeceği, ekvator çevresinde durmadan toplanan insanların yaşamak için gerekli sıcaklığı artık orada da bulamayacağı, organik yaşamın son izininde yavaş yavaş ortadan kaybolduğu ve dünyanın ay gibi ölü ve donuk bir yuvarlak halinde» karanlıklar içinde ve gene kendisi gibi ölü duruma gelmiş güneş çevresinde gittikçe daralan bir yörüngede döneceği, sonunda çevresinde dönüklüğü güneşin içine düşüceği an, karşı konulmaz biçimde yaklaşmaktadır. Başka gezegenler ondan önce bu duruma düşecek» ötekilerde onu izleyecektir. Öğeleri uyumlu biçimde düzenlenmiş aydınlık, sıcak güneş sistemi yerine, yalnızca soğuk, ve olu bir yuvarlak uzay içinde kendi ıssız yolunu izleyecek, Güneş sistemimizin başına gelen,, ergeç evren adamızın bütün öteki sistemlerinin de başına gelecek, O ışığı alacak tek bir İNSAN bulunduğu sürece» ışığı dünyaya hiçbir zaman ulaşamayacak olan öbür sayısız evren adalarının da başına bu gelecek

Böyle bir güneş sistemi yaşam tarihini tamamlar, bütün ölümlülerin alın yazısı olan ölüme teslim olursa, ondan sonra ne olacak? Güneşin cesedi son-

suz uzay içinde sonsuza dek yuvarlanıp gidecek mi? Vaktiyle birbirinden çok farklı olan doğa kuvvetleri tek bir hareket biçimine, çekime mi dönüşüp kalacaktır? Yoksa ölü sistemi başlangıçtaki akkor haindeki bulutsuya geri getirebilecek ve yeni bir yaşam uyandırabilecek kuvvetler doğada var mı? Bilmiyoruz.

Elbette bunu $2 \times 2 = 4$ gibi,, ya da maddenin çekimlinin uzaklığın karesine göre çoğalıp azaldığını bildiğimiz gibi bilmiyoruz. Ama doğa konusundaki görüşünü alabildiğince uyumlu bir bütün halinde kuran ve günümüzde en kafasız görgücünün bile onsuz hiçbir yere varamayacağı teorik doğabilimi içinde, sık sık tam olarak bilinmeyen büyüklüklerle hesap yapmak zorundayız ve düşüncenin tutarlılığı her zaman bilgi yetersizliklerini aşmak zorundadır.

Modern doğa bilim, hareketin yok olmazlık ilkesini felsefeden devralmak zorundaydı; bu ilke olmaksızın daha fazla yaşayamazdı. Ancak, maddenin hareketi, salt kaba mekanik hareket değildir» salt yerdeğiştirme değildir; ısı ve ışık» elektrik ve magnetik gerilimdir, kimyasal bileşimi ve ayrışımıdır, yaşamdır ve son olarak bilinçtir.

Maddenin, bütün varlık süresi boyunca yalnız bir kez ve sonsuzluğa oranla sonsuz derecede küçük kısa bir süre için, kendisini, hareketini farklılaştırabilecek ve dolayısıyla bu hareketin bütün zenginliğini ortaya koyabilecek bir durumda bulunduğunu ve bunda önce ve sonra, maddenin* sonsuza kadar salt yer değişikliği ile sınırlanmış olarak, kaldığını söylemek, maddenin ölümlü ve hareketin geçici olduğunu savunmakla eşanlamlıdır.

Hareketin yok olmazlığı, yalnızca nicel olarak değil» aynı zamanda, nitel

olarakta kavranmalıdır; salt mekanik yer değiştirme, elverişli koşullar altında, ısıya,, elektriğe, kimyasal eyleme, yaşama dönüşme olanağını da kapsamakla birlikte» bu koşulları kendiliğinden yaratamayan bir MADDE, hareketi yitirmiştir; kendine uygun düşen çeşitli biçimlere dönüşmek yeteneğini yitirmiş bir harekette, henüz güç bulunmakla birlikte edim; yoktur ve böylece kısmen yok edilmiş demektir. Ama bunların her ikisi de düşünülemez.

Şurası kesindir: Bir zamanlar, evren adamızın maddesi güneş sistemlerinin gelişebildiği hareketi (ne türden olduğunu henüz bilmiyoruz) ısıya çevirmişti; bu güneş sistemlerinin giderek yok olduğu da kesindir. Bu dönüşüm nasıl oldu? Güneş sistemimizin gelecekteki ölü kalıntıları bir daha yeni güneş sistemlerinin hammaddesine dönüşüp dönüşmeyeceğini, biz de peder Secchi kadar az biliyoruz: Ama burada ya bir yaratıcıya yönelmek zorundayız, ya da şöyle bir sonuca varmaya zorlanıyoruz: Evrenimizin güneş sistemlerinin kor halindeki hammaddesi, hareket halindeki maddenin özünde varolan hareket dönüşümleri ile doğal: yoldan üretilmiştir, bu dönüşümlerin koşulları milyonlarca ve milyonlarca yıl sonra da olsa az çok rastlantı halinde, ama aynı zamanda da rastlantıya özgü bir gereklilikle gene madde tarafından yeniden üretilmek, zorundadır.

Böyle bir dönüşüm olanağı, giderek daha çok benimseniyor. Gök cisimlerinin alın yazısının birbiri içine düşmek olduğu görüşüne varılıyor, hatta böylesi çarpışmalarda ortaya çıkması gereken ısı miktarı hesaplanıyor. Gökbilimin bize verdiği bilgiye göre, yeni yıldızların ansızın parlaması, eskiden bilinenlerin de ansızın

daha çok aydınlanması, böylesi çarpışmalarla en kolay yoldan açıklanıyor. Ancak gezegenler gurubumuz güneşin çevresinde ve güneşimizde evren adamızın içinde hareket etmekle kalmıyor, bütün evren adamızda uzayda öteki evren adalarıyla geçici, göreli denge içinde sürekli olarak hareket ediyor. Çünkü serbestçe yüzen cisimlerin göreli dengesi bile ancak hareketin karşılık olarak saptandığı yerde bulunabilir...

İçinde maddenin hareket ettiği şey sonsuz bir çevrimi, yörüngesini ancak dünyasal yılımızın uygun bir ölçü olmayacağı zaman dönemleri içinde tamamlayan bir çevrim, içinde en yüksek gelişme zamanının, organik yaşam zamanının ve daha önemlisi

doğanın ve kendi kendilerinin bilincine ermiş varlıklarının zamanının» yaşam ile özbilincinin geçerli olduğu uzayın sınırlılığı kadar dar bir çevrimdir; ister güneş ya da bulutsu buhar olsun, ister bir hayvan ya da hayvan cinsi olsun, ister kimyasal birleşme ya da ayrışma olsun» eşit ölçüde geçici olan ve içinde hiçbir şeyin sonsuz olmadığı, ama sonsuz olarak değiştiği, sonsuz olarak hareket eden, hareketini ve değişimini yasalara göre yapan maddenin sonlu biçimdeki varlığını içeren bir çevrimdir.

Ama bu çevrim, zaman ve uzay içinde ne kadar sık ve ne kadar amansızca tamamlanırsa tamamlansın; kaç milyonlarca güneş ve dünya doğup kaybolursa kaybolsun; yalnız bir güneş sisteminde ve yalnız bir gezegende

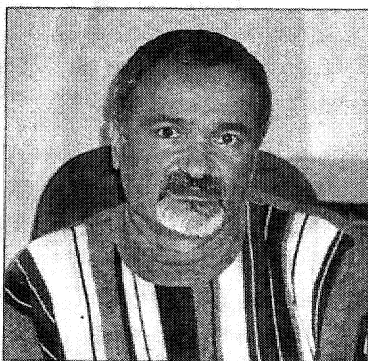
organik yaşam koşulları ortaya çıkıncaya dek ne kadar zaman geçerse geçsin; aralarında düşünebilen beyne sahip hayvanların gelişmesine ve kısa bir zaman için yaşam koşullarının ortaya çıkıp sonra gene acımasızca ortadan kaldırılmasına dek ne kadar çok organik varlıklar meydana gelip ve daha sonra gene yok olursa olsun, maddenin bütün dönüşümleri içinde, sonsuza dek aynı kalacağı, hiçbir niteliğinin hiçbir zaman kaybedilemeyeceği ve bu yüzden aynı zamanda aynı sarsılmaz zorunlulukla yeryüzünün en yüce yarattığı düşünen aklı, yok edeceği ve bir başka yerde, bir başka zaman onu yeniden üreteceği konusunda kuşumuz yoktur.

Ürperten iddia

Doç. Dr. İlyas Yılmaz, Başkent'teki barajlarda zehirleyici etkiye sahip olefin ve parafin kimyasal maddelerinin türevlerinin bulunduğunu ve Ankaralıları zehirlediğini söyledi

JEOLOJİ Mühendisleri Odası Bilimsel Teknik Kurulu İkinci Başkanı, ODTU eski öğretim görevlisi Doç. Dr. İlyas Yılmaz, "Başkent'teki barajlarda zehirleyici etkiye sahip iki kimyasal maddenin bulunduğunu, bunların Ankaralıları zehirlediğini" öne sürdü.

Doç. Dr. İlyas Yılmaz, Ankara'nın içme suyunun yüzde 67'sinin Çamlıdere, Işıklı, Akyar ve Eğrekkaya baraj havzasından karşılandığını belirtti.

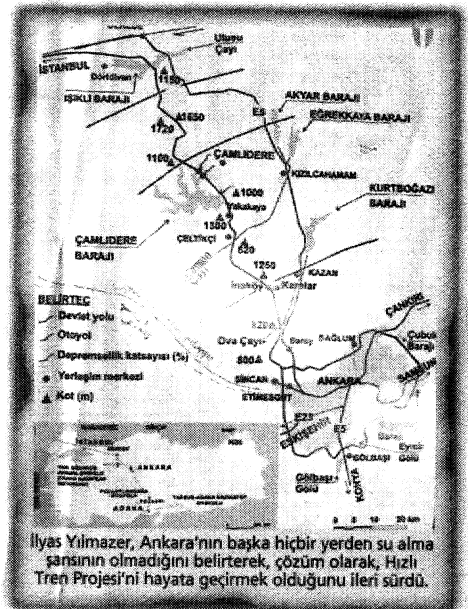

Doç. Dr. İlyas Yılmaz, Ankara'ya su sağlayan barajların ayrıca Kuzey Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunduğuna dikkat çekti.

Dünyada dört ana içme suyu barajının ortasında otoyal geçen tek yerin Ankara olduğunu vurgulayan Doç. Dr. Yılmaz, "İçme suyunun sağlandığı bu barajlarda yanından geçen otoyal nedeniyle, kansere de neden olan, kimyasal maddeler olefin ve parafin türevleri bulunuyor. Bütün barajları ortayarak geçen ve bütün pisliğini vererek giden bir yol var. Barajlar çukur yerlere kurulur, tepeye baraj kuramazlar. Kimisinin aklına sadece kurşun kirliliği geliyor, kurşun kirliliği tabii ki önemli bir kirliliktir ama bu kirliliğin yanında az bile kahr" diyerek bu kimyasal maddelerin küçümsememesi gerektiğini vurguladı. Yılmaz, arabaların egzozlarından çıkan pisliklerin kanserojen pislikler olduğunu, Ankara-Gerede otoyolunun trafik kirliliğinin doğrudan barajın içerisine aktıldığını ve bu maddelerin arıtılmasının mümkün olmadığını söyledi.

"BİLEREK GÖZ YUMULUYOR"

Söz konusu iki kimyasal maddenin oranlarının gün geçtikçe arttığını belirten Yılmaz, "1992 yılından beri otoyalın geçmesi sebebiyle, bu maddelerin konsantrasyonu her yıl artıyor. Bu tehlikenin boyutlarını da arttırıyor" diye konuştu. İlyas Yılmaz Çubuk, Bayındır, Işıklı ve Çamlıdere barajlarındaki kimyasal madde tehlikesine bilerek göz yumulduğunu ileri sürdü. **Nurdan ÖZER**

İlyas Yılmaz, Ankara'nın başka hiçbir yerden su alma şansının olmadığını belirterek, çözüm olarak, Hızlı Tren Projesi'ni hayata geçirmek olduğunu ileri sürdü.